

Asiantuntijalausunto koskien HE 72/2026 vp

7.5.2026

Juha A. Vuori
VTT, Dos.

Lainmuutos toimisi esitettyä tarkoitustaan vastaan

- Hallituksen esityksen tarkoituksena on esitystekstin mukaan ”ennaltaehkäistä sotilaallisen voiman käyttö Suomea, sen liittolaisia ja koko liittokuntaa vastaan. Esityksen tarkoituksena on turvata ja vahvistaa Suomen kansallista, liittolaisten ja liittokunnan turvallisuutta.”
 - Tämän päämäärän katsotaan toteutuvan poistamalla lakiperusteiset kiellot ydinaseiden tuomiselle Suomen alueelle.
 - Lain muuttaminen tällä tavoin toimisi kuitenkin esitettyä päämäärää vastaan.

Ydinasepelote

- Ydinasepelote on koersiivinen strategia, jonka katsotaan perustuvan joko välittömään pelotteeseen (suorat uhkaukset), yleiseen pelotteeseen (kansainvälisen politiikan konteksti) tai sisäistettyyn pelotteeseen (normit ja kannusterakenteet).
- Ydinaseiden sijainnilla ei katsota olevan vaikutusta pelotteen aikaansaamiseen; aseiden sijainti ja sijoittelu on operatiivinen kysymys.

Pelotteen toimivuus on poliittisen uskon asia

- Hallituksen esitys lähtee siitä, että ”Naton ydinpelote on estänyt sotilaallisen voimankäytön Natoa kohtaan vuosikymmeniä.”
 - Pelotteen toimivuutta ei kuitenkaan voida osoittaa tieteellisesti.
 - Natolle osoitettujen gravitaatiopommien rooli pelotteen uskottavuudessa on olematon.
 - Naton ydinasepelote on toiminut ilman Suomen alueen käyttämistä, jolloin sen hyödyntäminen ei tuo mitään lisähyötyä pelotteen aikaansaamisessa.

Lainmuutoksen lisähaitat

- Yhdysvaltojen B-52H pommikoneissa voi olla aseena ilmasta laukaistavia AGM-86B risteilyohjuksia, joihin voi laittaa ydinkärjen (ohjusta ollaan päivittämässä uuteen vastaavaan kyvykkyyteen).
 - Tällainen ohjus olisi Suomen alueelta laukaistuna niin vastavoimaiskukohteessa Murmanskin ydinsukellusvenetukikohdassa kuin vasta-arvoiskukohteessa Pietarissa noin kymmenessä minuutissa.
 - Iskut olisi mahdollista koordinoida ydinsukellusveneistä tehtävien mannertenvälisten ohjusiskujen kanssa, joilla myös kestäisi noin 10-15 minuuttia osua maaleihinsa Venäjällä.
 - Epäily kummasta tahansa hyökkäysmuodosta sallii Venäjän ydinaseopissa välittömän täysimittaisen vastaiskun tekemisen.

Lainmuutoksen lisähaitat

- Tämän vuoksi Venäjän on tulkittava jokaisen Suomen alueella lentävän B-52 pommikoneen olevan potentiaalisesti toteuttamassa ensi-iskua Venäjälle.
- Tämä lisää virhetulkintojen mahdollisuutta sekä nostaa vahingossa tapahtuvan ydinsodan käynnistymisen todennäköisyyttä.
- Maailmanhistoriassa on useita esimerkkejä siitä kuinka varoitusjärjestelmien virheet ovat melkein saaneet aikaan ydinsodan.

DCA-sopimus ja Suomeen tuotavat ydinaseet

- Suomen ja Yhdysvaltojen solmimassa DCA-sopimuksessa ei ole kirjauksia ydinaseista, koska sopimuksen tekemisen aikaan ydinaseiden tuominen Suomeen oli kiellettyä.
- Mikäli ydinaseiden tuomisen kieltä poistetaan, Suomen strateginen asema muuttuu tavalla, joka edellyttäisi ydinasekirjausten lisäämistä DCA-sopimukseen.
- Yhdysvaltojen sotilassuunnittelu tulisi monimutkaisemmaksi ja merkittävästi Venäjää provosoivammaksi.

Suomeen sijoitettavien ydinaseiden luonne ja käyttötarkoitukset

- Naton gravitaatiopommit ovat ensi-iskuase tavanomaista hyökkäystä vastaan.
- Niitä todennäköisimmin käytettäisiin Naton omalla alueella Venäjän tavanomaisten joukkojen katastrofaalisen läpimurron pysäyttämiseksi.
- Ukrainan sota on osoittanut, että Venäjä ei kykene Naton oletettavaan ylivoimaan Neuvostoliiton tavoin; ensi-iskulle ei ole tarvetta.
- Aseita käytettäisiin omalla alueella eskalaation hallitsemiseksi.
- Ydinsodan käynnistyttyä gravitaatiopommeille ei ole käyttöä.

Suomeen sijoitettavien ydinaseiden luonne ja käyttötarkoitukset

- Aseiden sijainti ei vaikuta niiden uskottuun pelotevaikutukseen, ja niiden sijoittaminen lähelle taistelualueetta tavanomaisten kineettisten vaikutusten piiriin ei ole järkevää; Ydinaseita ei säilytetä eturintamassa.
- Koska hallitus lähtee siitä, että ydinaseiden räjäyttäminen on edelleen kiellettyä, ei Naton käyttöön osoitettujen gravitaatiopommien tuomiselle Suomen alueelle ole mitään tarkoitusta.

Suomeen sijoitettavien ydinaseiden luonne ja käyttötarkoitukset

- Toinen ydinaselaji, joka voitaisiin tuoda Suomen alueelle ovat ilmastalaukaistavat risteilyohjukset.
- Koska INF-sopimus on purettu, Suomeen voitaisiin tulevaisuudessa potentiaalisesti sijoittaa myös lyhyen ja keskimatkan ohjuksia.
 - Venäjällä on näin välttämätön tarve lisätä Suomi ensimmäisten vastavoimaiskujen listaan mikäli laki muutetaan ydinaseiden maahantuomisen mahdollistavaksi.
- Ydinaseiden tuominen Suomen alueelle ei kohentaisi yleistä ydinasepelotetta millään lailla; lain muutos kuitenkin lisäisi virhetulkintojen todennäköisyyttä.
- Lainmuutos ei siis lisäisi Suomen ja liittokunnan turvallisuutta vaan heikentäisi sitä molemmille.

Ensi-iskuylykkeet

- Ohjustorjuntajärjestelmät katsotaan ydinasestrategioissa aggressiivisiksi siirroiksi.
- Näitä torjuntajärjestelmiä rajoittanut ABM-sopimus Yhdysvaltojen ja Venäjän välillä kumottiin jo 2000-luvun alussa.
- Nykyinen Yhdysvaltojen presidentti on ilmaissut halunsa rakentaa ”kultaisen kupolin”, eli ohjustorjuntajärjestelmän jolla saataisiin koko Yhdysvallat Israelin ”rautakupolia” vastaavan tehokkaan ohjustorjunnan alla.

Ensi-iskuyllykkeet

- Yhdysvalloilla ja Venäjällä ei tällä hetkellä ole ydinaserajoitussopimuksia.
- Yhdysvallat voi näin ryhtyä lisäämään ydinaseidensa määrää.
- Ukrainan sota on kuluttanut Venäjän resursseja siinä määrin, että se ei välttämättä kykene vastaamaan Yhdysvaltojen ydinaseiden lisäämiseen.
- Yhdessä, nämä kehityskulut voivat johtaa tilanteeseen, jossa Venäjä katsoo sen uskottavan vastaiskukyvyn tulevan kyseenalaiseksi.
- Tämä olisi merkittävä yllyke ennaltaehkäisevän ensi-iskun tekemiseen, mikä lisäisi entisestään Suomen alueella olevien ydinaseiden provokatiivista luonnetta ja siten ydinsodan käynnistymisen todennäköisyyttä.

Ydinsulkusopimus ja Naton ydinaseet

- Mikäli Yhdysvaltojen presidentti tekee laillisen päätöksen Natolle osoitettujen ydinpommien käytöstä, pommitustehtävässä aseet siirtyisivät paikalliseen hallintaan ja ne voitaisiin toimittaa pommituskohteeseen tiettyjen liittokunnan jäsenmaiden siihen lisensoiduilla kaksikäyttöhävittäjillä.
 - Tässä kohtaa rikottaisiin ydinsulkusopimusta.
 - Hallituksen esityksessä ei huomioitu tai käsitelty tätä potentiaalista NPT-sopimuksen rikkomisen mahdollisuutta.
- NPT-sopimus ei estä Suomea tukemasta ydinpommituslentoja omilla sotavoimillaan, mutta pommituslisensoinnin sen noudattaminen estäisi.

Vaikutukset kansainväliseen ydinase regiimiin

- Yhdysvaltojen ja Venäjän väliset aserajoitussopimukset on purettu ja maailma on uudessa ydinasevarustelun kasvamisen vaiheessa.
- Suomen halu sallia ydinaseiden tuominen omalle alueelleen vuosikymmeniä voimassa olleen laillisen kiellon purkamisen muodossa olisi jälleen yksi lisäsignaali sille, että tällä hetkellä ydinaseettomien valtioiden kannattaisi hankkia oma ydinase.
- Lainmuutos toimisi näin vastoin Suomen ydinasevalvonnan toimivuuden edistämisen päämääriä.
- Hallituksen esitys ei käsittele tai puntaroi näitä todennäköisiä lainmuutoksen vaikutuksia.

Suomen alueella olevien ydinaseiden tai niiden sieltä laukaisemisen fyysiset vaikutukset

- Hallituksen esityksessä ei ole arvioitu Suomen alueella oleviin ydinaseisiin kohdistuvan tavanomaisen tai ydinasein toteutetun tuhoiskun vaikutuksia tai todennäköisyyksiä.
 - Vaikka ydinaseonnettomuuksia on sadoittain, ydinräjähteisiin kohdistuvista suorista sotilaallisista iskuista ei ole kokemusta.
- Esityksessä ei ole arvioitu millaisia vaikutuksia Suomen alueelta laukaistuilla ydinaseilla olisi laskeuman muodossa todennäköisten iskukohteiden kuten Murmanskin ja Pietarin osalta.
 - Riippuen tuulen suunnasta ja iskussa käytettyjen räjähteiden voimasta, jopa lähilaskeuma voisi näissä iskuissa ylettyä Suomen alueelle.